

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 313/2015-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 6. mája 2015 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészáros (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti RYBA Košice, spol. s. r. o, Južná trieda 54, Košice, a Ing. Jozefa Gimu, Jesenského 1594/22, Košice, právne zastúpených advokátkou JUDr. Andreou Tkáčovou, Advokátska kancelária, Magurská 3, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva na ochranu majetku podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Žiline č. k. 10 Co 543/2013-159 z 21. augusta 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti RYBA Košice, spol. s. r. o., a Ing. Jozefa Gimu o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola riadne a včas doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti RYBA Košice, spol. s r. o, Južná trieda 54, Košice (ďalej aj „sťažovateľ 1“), a Ing. Jozefa Gimu, Jesenského 1594/22, Košice (ďalej aj „sťažovateľ 2“, spolu aj „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na ochranu majetku podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) č. k. 10 Co 543/2013-159 z 21. augusta 2014 (dostupný na www.justice.gov.sk, identifikačné číslo súdneho spisu 5111212776).

2. Podstatou sťažnosti je polemika sťažovateľov s hmotnoprávnym riešením ich sporu s konkurentom týkajúceho sa označenia „Piknik“. K porušeniu ich základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj základného práva na ochranu majetku podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu malo dôjsť podľa sťažovateľov napadnutým rozsudkom krajského súdu, ktorým sa zmenil rozsudok Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) č. k. 8 C 103/2011-59 z 23. januára 2012 v spojení s dopĺňacím rozsudkom okresného súdu č. k. 8 C 103/2011-143 zo 17. októbra 2012 tak, že krajský súd ich žalobný návrh zamietol.

3. Sťažovatelia, obchodná spoločnosť podnikajúca v spracovaní rýb a jej konateľ, sa na všeobecných súdoch určovacou žalobou domáhali určenia, že oni sú spoluautormi reprodukcie „Piknik“ zapísanej na Úrade priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky, pretože si chceli stabilizovať svoju právnu pozíciu vzhľadom na to, že zaznamenali použitie tejto reprodukcie u žilinského konkurenta, Ryba Žilina, spol. s r. o. Žalovaný spochybňoval naliehavý právny záujem, pretože on rešpektuje daný právny stav, a spochybňoval aj aktívnu legitímáciu sťažovateľa 2, pretože on nie je autorom diela. Okresný súd žalobe

vyhovet, pretože rozsudok môže byť exekučným titulom, ďalej záujem na ochrane svedčí obidvom žalobcom a k naliehavému právnomu záujmu mu postačil jeden neoprávnený zásah do práva autora. Okresný súd rozhodol týmto výrokom: *«určuje sa, že Ryba Košice, spol. s r. o. a Jozef Gima sú spoluautormi reprodukcie „Piknik“ zapísanej na Úrade priemyselného vlastníctva SR ako ochranná známka.»* Právny názor krajského súdu bol presne opačný. Vo veci nenašiel naliehavý právny záujem, pretože ten musí úplne vyriešiť obsah spornosti, čo neplatí na predmetnú vec. Žalobcovia majú podľa názoru krajského súdu k dispozícii iné právne nástroje, akými sú peňažné plnenie či žaloba na odstránenie rušivého protiprávneho konania. Zároveň konštatoval, že sťažovateľ 2 nie je aktívne vecne legitimovaný, a napokon rozsudkom rozhodnutie okresného súdu zmenil a žalobu zamietol týmto výrokom: *„Rozsudok Okresného súdu Žilina č. k. 8C/103/2011-59 zo dňa 23.1.2012 v spojení s dopĺňacím rozsudkom č. k. 8C/103/2011-143 zo dňa 17.10.2012 mení tak, že návrh navrhovateľa v 1/ rade a v 2/ rade zamietla.“*

4. Podľa sťažovateľov krajský súd vydal rozhodnutie, ktoré vykazuje znaky maximálnej miery arbitrárnosti a svojvôle. Jedným zo základných majetkových autorských práv autora je právo udeľovať súhlas na každé použitie diela. K určeniu, či došlo, alebo nedošlo k porušeniu autorských práv, je potrebné zistiť, či autori diela takýto súhlas na použitie diela tretím subjektom poskytl, a to predovšetkým v ustanoveniach zmluvy o dielo, na základe ktorej došlo k vyhotoveniu diela. Pokiaľ by takýto súhlas udelený nebol, možno používanie diela kvalifikovať ako porušenie autorského práva autorov diela.

5. Sťažovatelia sú toho názoru, že v zmysle príslušných ustanovení autorského zákona sú autori diela v takomto prípade oprávnení domáhať sa ochrany svojho autorského práva, a to predovšetkým určenia svojho autorstva, požadovania zákazu ohrozenia svojho práva, zákazu neoprávneného zásahu do svojho práva, odstránenia následkov zásahu do práva, ako aj poskytnutia primeraného zadosťučinenia za spôsobenú nemajetkovú ujmu. Primerané zadosťučinenie sa poskytuje ospravedlnením alebo náhradou nemajetkovej ujmy v peniazoch, ak by sa priznanie iného zadosťučinenia neukázalo postačujúce. Autor diela,

ktorého autorské práva boli porušené, sa môže domáhať ochrany svojich autorských práv žalobou podanou na príslušnom súde.

6. Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 618/2003 Z. z. o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom (autorský zákon) v znení neskorších predpisov je právom autora aj udeľovanie súhlasu na vyhotovenie rozmnoženiny diela a prevodu vlastníckeho práva. Podľa § 18 ods. 5 autorského zákona sú tieto práva neprevoditeľné. Autor sa ich nemôže vzdať a nemožno ich postihnúť ani súdnym výkonom rozhodnutia. Podľa § 56 ods. 1 písm. a) autorského zákona sa autor, do ktorého práva sa neoprávnene zasiahlo alebo ktorého právu hrozí neoprávnený zásah, môže sa domáhať najmä učenia svojho autorstva. V tomto odseku 1 citovaného zákona sa demonštratívne vypočítavajú nároky proti porušeniu, ako aj ohrozeniu autorského práva. V písmene a) sa výslovne uvádza právo autora domáhať sa určenia svojho autorstva, a to najmä s ohľadom na určité aplikačné problémy pri uplatňovaní tohto práva, keď sa možno stretnúť aj s nesprávnym vyvodením, že ide o určenie existencie právneho vzťahu alebo práva v zmysle žaloby na určenie podľa § 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) so všetkými z toho vyplývajúcimi dôsledkami vrátane nevyhnutnosti dokazovania naliehavého právneho záujmu na takomto určení.

7. Sťažovatelia sú presvedčení, že žalovaný neoprávnene zasiahol do práv sťažovateľov (autorov), preto má zákonné právo domáhať sa určenia svojho autorského práva na súde. Tvrdenie krajského súdu, že nesporne bolo preukázané autorské právo sťažovateľov, ktoré je zaregistrované formou ochrannej známky, ako dôvod na zmenu rozsudku, a zamietnutie návrhu považujú za zarážajúce a zmätočné. Sťažovatelia ďalej poukázali na to, že podľa platného zákona len žalobou na súde sa môže autor domáhať určenia svojho autorstva, ochranná známka zaregistrovaná na úrade priemyselného vlastníctva automaticky nezakladá, že zapísaná osoba je autorom diela, úrad priemyselného vlastníctva neskúma pri zápise ochrannej známky túto skutočnosť. Majetkové práva autora k zamestnaneckému dielu vykonáva vo svojom mene a na svoj účet zamestnávateľ, ak nie je dohodnuté inak. Zamestnávateľ môže právo výkonu majetkových práv autora postúpiť tretej

osobe len so súhlasom autora; to neplatí, ak ide o predaj podniku alebo samostatnej organizačnej zložky podniku (§ 50 ods. 1 autorského zákona).

8. Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 77/02) do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá má základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal výklad dotknutej právnej normy, ktorý je v súlade s ústavou, čo je základným predpokladom na ústavne konformnú aplikáciu tejto právnej normy a zistený skutkový stav veci.

9. Sťažovatelia sú presvedčení, že krajský súd napadnutým rozsudkom porušil ich základné právo na súdnu ochranu, ako aj právo na ochranu majetku, a navrhli, aby ústavný súd vydal nasledujúci nález:

„1. Krajský súd v Žiline pod sp. zn. 10Co/543/2013 porušil základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky sťažovateľa v 1. rade RYBA Košice, spol. s.r.o, Južná trieda 54, 043 75 Košice, [REDAKOVANÉ] a sťažovateľa v 2. rade. Ing. Jozefa Gimu, [REDAKOVANÉ], bytom Jesenského 1594/22, 040 01 Košice, ako aj ich právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Rozsudok Krajského súdu v Žiline č. k. 10 Co/543/2013-159 z 21.8.2014 v časti, ktorou mení rozsudok Okresného súdu Žilina č. k. 8C/103/2011-5 zo dňa 23.1.2012 v spojení s dopĺňacím rozsudkom č. k. 8C/103/2011 zo dňa 17.10.2012 a v časti v ktorej bol sťažovateľ zaviazaný nahradiť žalovanému trovy právneho zastúpenia vo výške 128,82 € a trovy konania titulom zaplateného súdneho poplatku v sume 99,50 € a v rozsahu zrušenia vec vracia na ďalšie konanie.

3. Základné právo sťažovateľa v 1. rade RYBA Košice, spol. s.r.o, Južná trieda 54, 043 75 Košice, [REDAKOVANÉ] a sťažovateľa v 2. rade Ing. Jozefa Gimu, [REDAKOVANÉ], bytom Jesenského 1594/22, 040 01 Košice na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1

Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu Žiliny č. k. 10 Co/543/2013-159 z 21.8.2014 porušené bolo.

4. Základné právo sťažovateľa v 1. rade RYBA Košice, spol. s.r.o, Južná trieda 54, 043 75 Košice, [REDAKOVANÉ] a sťažovateľa v 2. rade . Ing. Jozefa Gimu, [REDAKOVANÉ], bytom Jesenského 1594/22, 040 01 Košice vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Košiciach konaní pod sp. zn. 5Co/60/2014 porušené bolo.

5. Krajský súd v Žiline je povinný sťažovateľovi v 1. rade RYBA Košice, spol. s.r.o., Južná trieda 54, 043 75 Košice, [REDAKOVANÉ] a sťažovateľovi v 2. rade Ing. Jozefa Gimu, [REDAKOVANÉ], bytom Jesenského 1594/22, 040 01 Košice uhradiť trovy právneho zastúpenia v sume 296,44 € na účet jej právnej zástupkyne, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

10. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

11. Podstatou sťažnosti je polemika sťažovateľov s hmotnoprávnym riešením ich sporu s konkurentom týkajúceho sa označenia „Piknik“. V zamietnutí žaloby krajským súdom vidia hlavne porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46

ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a základného práva na ochranu majetku podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu.

12. Sudcov ústavného súdu, ako aj každého pozorného expertného čitateľa sťažnosti upúta, že ústavná sťažnosť smeruje proti zmeňujúcemu rozsudku krajského súdu. Skutočnosť, že ide o zmeňujúci rozsudok a že sťažnosť smeruje práve a len proti zmeňujúcemu výroku, našla výraz priamo v bode 2 petitu, teda sťažnostného návrhu (porov. bod 9).

13. Uvedená skutočnosť upúta z toho dôvodu, že zmeňujúci rozsudok znamená priamu prípustnosť dovolania. Od reformy civilného procesu z roku 1991, ktorým sa civilný proces vrátil modifikovane k prvorepublikovým moderným tradíciám, sa dovolaním označujú v podstate dva odlišné procesné inštitúty (porov. II. ÚS 398/08, II. ÚS 65/2010). Jedným je ochrana proti najzávažnejším procesným záťažiam, tzv. zmätočné dovolanie podľa § 237 OSP, kde rozhodnutie o jeho prípustnosti a opodstatnenosti v podstate splýva. Druhým je dovolanie podľa § 238 a § 239 OSP. Cieľom tohto druhého dovolania je zjednotiť rozdielne názory, spravidla hmotnoprávne, krajského súdu a okresného súdu na jednu vec, a tým zjednocovanie judikatúry vôbec. Obrazne povedané, ide aj o súdenie medzi súdmi, ktoré rozhoduje najvyšší súd. V tomto prípade je daná prípustnosť typom a povahou výroku (§ 238 ods. 1 OSP: „*Dovolanie je tiež prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej.*“). V predmetnej veci je výrok formálne zmeňujúci a aj materiálne ide o opačný právny názor krajského súdu. Nie je tu teda pochybnosť o prípustnosti dovolania. Účastníci konania mohli prostredníctvom takto už prípustného dovolania, ako je zrejmé z § 241 ods. 2 OSP [*Dovolanie možno odôvodniť len tým, že a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 ods. 1, b) konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c) rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.*], napadnúť prakticky akúkoľvek právnu otázku, ktorá môže byť predmetom ústavnoprávnej ochrany. V predmetnej veci, kde ide

sťažovateľom hlavne o vecnú správnosť rozsudku, mohli dosiahnuť zvrátenie rozsudku prostredníctvom takéhoto dovolania (porov. tiež I. ÚS 154/09).

14. Z uvedeného vyplýva, že sťažovatelia nevyužili zjavne prípustný opravný prostriedok, ktorý im zákon na ochranu ich základných práv účinne poskytuje, a na ktorého použitie sú oprávnení, a preto ústavný súd odmieta ich sťažnosť podľa § 25 ods. 2 v spojení s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú pre nevyčerpanie opravných prostriedkov.

15. Pre úplný obraz veci okresný súd na žiadosť ústavného súdu oznámil, že v konaní sp. zn. 8 C 103/2011 neeviduje podanie dovolania proti rozsudku krajského súdu č. k. 10 Co 543/2013-159.

16. Nad rámec uvedeného ústavný súd poznamenáva, že pokiaľ sťažovatelia mali v úmysle namietať aj zbytočné prietahy v konaní pred všeobecným súdom, túto námietku mali uviesť aj v petite svojej sťažnosti. Vzhľadom na to, že tak neučinili, hoci sú kvalifikovane právne zastúpení, a vzhľadom na skutočnosť, že konanie je právoplatne ukončené, nemožno už namietať zásah do základného práva na konanie bez zbytočných prietahov (napr. I. ÚS 56/08), preto v tejto časti pripadalo odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

Zo všetkých uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. mája 2015